

Vragen van het lid Heijnen aan de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over het bericht dat het ministerie gemeenten adviseert brieven niet in ontvangst te nemen wanneer burgers vragen stellen over de beveiliging van hun vingerafdrukken.

De heer **Heijnen** (PvdA): Voorzitter. De PvdA maakt zich zorgen over het draagvlak voor de Paspoortwet, die vorig jaar in werking is getreden. Het aantal berichten over verzet tegen het afgeven van vingerafdrukken, die sindsdien in het paspoort moeten worden opgenomen, neemt eerder toe dan af. Sommigen ervaren het afgeven van vingerafdrukken als een ingrijpende aantasting van hun privacy en integriteit. Actiegroepen en burgers maken zich zorgen over de veiligheid van de opslag van persoonsgegevens, in het bijzonder van vingerafdrukken.

De PvdA heeft die Paspoortwet met overtuiging gesteund. Het paspoort moet veiliger worden met de genomen maatregelen en niet onveiliger. Juist daarom hechten we eraan dat het kabinet zorgen en wantrouwen probeert weg te nemen. De staatssecretaris zou de gemeenten echter adviseren, niet te reageren op bezwaren. Ik citeer uit het artikel van De Pers: "U wordt nadrukkelijk geadviseerd dergelijke brieven niet in ontvangst te nemen, laat staan deze te ondertekenen."

Mijn vragen. Klopt dit bericht? Is de zojuist genoemde zin daadwerkelijk in een advies aan gemeenten opgenomen? Is de staatssecretaris met de PvdA van mening dat dit de verkeerde reactie is? Is zij bereid, dit advies in te trekken en een nieuw advies aan gemeenten te geven? Hoe kijkt zij overigens aan tegen de voortdurende discussie over de veiligheid van opslag en gebruik van persoonsgegevens van het paspoort? Maakt de staatssecretaris zich daar ook zorgen over, net zoals een deel van de Kamer, in elk geval onze fractie? Hoe vaak wordt het afgeven van persoonsgegevens zoals vingerafdrukken geweigerd? Wat gaat de staatssecretaris doen om het draagvlak hiervoor te verbeteren? Doet zij dat door met actiegroepen in overleg te treden en bezorgde burgers met open armen te ontvangen en met hen in gesprek te gaan? Ten slotte. Is zij bereid, te reageren op het jaarverslag van de heer Kohnstamm, de voorzitter van het College bescherming persoonsgegevens, die gisteren over hetzelfde onderwerp een aantal waarschuwingen heeft afgegeven?

Staatssecretaris **Bijleveld-Schouten**: Mevrouw de voorzitter. De heer Heijnen weet dat ik van mening ben dat gemeenten klachten van burgers altijd serieus moeten nemen en brieven van burgers keurig moeten beantwoorden. Dat geldt overigens ook voor het ministerie van BZK.

De heer Heijnen vroeg of het door hem aangehaalde bericht in De Pers klopt. Het is onjuist dat het ministerie gemeenten geadviseerd heeft brieven van burgers over de beveiliging van vingerafdrukken niet in ontvangst te nemen. Dat is gewoon niet waar. Als burgers brieven schrijven aan gemeenten omdat zij zich zorgen maken over de beveiliging van hun vingerafdrukken en daar vragen over stellen, moeten die brieven in ontvangst

worden genomen en zo spoedig mogelijk worden beantwoord. Zo doen wij dat ook op het ministerie.

De heer Heijnen vraagt wat wij geadviseerd hebben. Gemeenten hebben het ministerie vragen gesteld over een actie. Wij hebben daarop een advies gegeven. Er is geen sprake van een burgerbrief zoals de heer Heijnen zegt, het gaat om een actie van de Stichting Privacy First. Deze stichting legt de gemeenten een verklaring voor over de opslag van vingerafdrukken en vraagt gemeentebesturen die te ondertekenen. Verder moeten zij aangeven hoe zij met vingerafdrukken omgaan en verklaren dat zij zich aan bepaalde garanties houden. Wij hebben gemeenten geadviseerd om die verklaring inderdaad niet in ontvangst te nemen, daarmee niets te doen en zeker niet te ondertekenen. Gemeenten moeten zich aan de wet houden. Zij hebben geen enkele ruimte in het kader van het opslaan van vingerafdrukken. Wij hebben dat hier minutieus met elkaar besproken en bepaald. Het moet gebeuren zoals het in de wet is vastgelegd. Daarin zit geen enkele beleidsruimte voor hen. In die zin hebben wij gemeenten geadviseerd niet op de actie in te gaan en geen verklaringen te ondertekenen. Nogmaals, gemeenten hebben geen enkele beleidsruimte in dezen.

De heer Heijnen heeft gevraagd hoe ik aankijk tegen de voortdurende discussie. Wij hebben ons tijdens het debat allemaal gerealiseerd dat die discussie gevoerd zou worden. De veiligheid moet maximaal zijn. Ik ben zeker bereid om daarover in gesprek te gaan met welk comité dan ook. Ik ben ook bereid om met de gemeenten in gesprek te gaan over hun zorgen in dezen. Men heeft mij echter nooit om een gesprek gevraagd.

De heer Heijnen vroeg vervolgens of ik bereid ben te reageren op het jaarverslag. Het jaarverslag wordt aangeboden aan de minister van Justitie, maar ik ben best bereid om te reageren op passages die betrekking hebben op mijn beleidsterrein.

De vraag hoe vaak mensen weigeren om vingerafdrukken af te geven, kan ik op dit moment niet beantwoorden. Iemand die dit weigert, kan dan ook geen paspoort krijgen.

De heer **Heijnen** (PvdA): Voorzitter. Het antwoord van de staatssecretaris op mijn vraag hoe zij de wekelijkse berichten van columnisten, actiegroepen en wetenschappers die zich zorgen maken over de bescherming van persoonsgegevens, in het bijzonder vingerafdrukken, ziet, geeft onvoldoende blijk van haar zorgen. Ook het antwoord dat zij altijd met iedereen wil praten, vind ik te passief. Ja, dank je de koekoek; dat lijkt mij vanzelfsprekend! Ik vind het echt noodzakelijk om de onrust die telkens de kop opsteekt, weg te nemen.

De staatssecretaris zegt eerst dat de berichtgeving onjuist is en vervolgens zegt zij dat zij gemeenten inderdaad heeft geadviseerd om een bepaalde brief niet in ontvangst te nemen. Ik heb het niet over het advies om niet te ondertekenen. Dat advies kan ik mij voorstellen. Moet ik de staatssecretaris zo begrijpen dat een brief van een burger wel in ontvangst wordt genomen en een brief die voortvloeit uit een actie niet? Wij kunnen ons dat niet voorstellen. Dienstverlening is dienstverlening, of het nu om acties gaat of niet!

Staatssecretaris **Bijleveld-Schouten**: Voorzitter. Op dat laatste punt ben ik het evident oneens met de heer Heijnen. Het gaat om een actie op een terrein waarop de

Bijleveld-Schouten

gemeente geen beleidsvrijheid heeft en waarbij aan ambtenaren gevraagd wordt een verklaring te ondertekenen. Wij hebben tegen de gemeenten gezegd: dat moet u niet doen, want u moet zich houden aan de wet- en regelgeving.

De heer Heijnen citeerde – ik kan het nu niet uit het hoofd reproduceren – een zin over het in zijn algemeenheid in ontvangst nemen van brieven en klachten. Ik heb gezegd dat ik vind dat dit altijd moet gebeuren.

Bij het wetsvoorstel hebben wij uitgebreid gediscussieerd over de onrust. Ik ben toen uitgebreid ingegaan op de zorgen die de Kamer had. Ik heb uitgebreid aangegeven hoe ik kijk naar de beveiliging en naar de decentrale opslag – er is nog geen centrale opslag – van gegevens die er altijd al was. Ik heb aangegeven hoe het staat met de beveiliging en hoe belangrijk ik een goede beveiliging vind. Een vragenuurtje lijkt mij niet het moment om een algemene beschouwing te geven over het omgaan met gegevens en vingerafdrukken. Dat is bij de wet uitgebreid aan de orde geweest.

Mevrouw **Gerken** (SP): Voorzitter. De SP heeft tegen die wet gestemd, juist vanwege dat onzalige plan voor de opslag van vingerafdrukken. Wij merken nu dat heel veel mensen in Nederland er ongerust over zijn. Zij vragen aan hun gemeente een garantie, maar deze staatssecretaris zegt: wij kunnen die garantie niet laten afgeven door de gemeente. De vraag draait hierom. Als de staatssecretaris zegt dat het veilig is, moet zij ook kunnen garanderen dat het veilig is. Volgens mij zegt zij nu via de gemeenten: wij kunnen dat niet garanderen. Dus is het niet veilig. Ik zie haar nee schudden. Dan moet zij die garantie kunnen afgeven. Wat is het nu? Is het veilig of is het onveilig?

Staatssecretaris **Bijleveld-Schouten**: Het is veilig. Wij hebben nog geen centrale opslag; daar ging de hele discussie over bij de Paspootwet. Wij hebben de decentrale opslag die wij altijd al hadden en daaraan is nu de vingerafdruk toegevoegd. Wij hebben het maximaal mogelijke gedaan om de veiligheid te garanderen.

Wat staat er nu in die verklaring? Er wordt aan een gemeenteambtenaar gevraagd om een verklaring te ondertekenen waarin men zich op een bepaalde uitvoering vastlegt. Dat kan gewoon niet, want wij regelen die uitvoering hier centraal. De gemeenteambtenaar heeft geen enkele beleidsvrijheid op dat punt. Wij hebben dat geregeld en hij of zij moet het exact uitvoeren zoals wij het hebben geregeld. Die verklaring regelt iets waartoe die gemeenteambtenaar niet in staat is. Dan moeten de mensen bij ons zijn, want wij hebben die regeling hier zo gemaakt. Daarom is het advies geweest zoals het is geweest.

Mevrouw **Azough** (GroenLinks): Voorzitter. Ook GroenLinks heeft destijds tegen de Paspootwet gestemd, juist omdat er een plan was voor een centrale opslag van de vingerafdrukken. Dat plan is er nog steeds. Het is nog niet het geval, maar het gaat komen.

De staatssecretaris zegt: gemeenten hebben geen beleidsvrijheid en kunnen deze brief niet ondertekenen. Eigenlijk zegt zij: burgers, u moet met uw brief naar het ministerie van Binnenlandse Zaken komen; dat moet de garantie afgeven dat vingerafdrukken op een discrete en veilige manier worden opgeslagen. Dat klopt toch?

Staatssecretaris **Bijleveld-Schouten**: Dit is geen uitlokking om een actie richting ons op te starten! De gemeente is in ieder geval niet het goede adres. Een ander punt in de verklaring – dat is een buitenwettelijk punt – is de vraag om te verklaren dat men uitsluitend met toestemming van de burger vingerafdrukken uit de reisdocumentenadministratie verstrekt. Dat hebben wij niet geregeld in de wet, dus dat kan die ambtenaar ook niet verklaren. Wij hebben strak aangegeven wanneer iets wordt verstrekt, en daarbij is niet geregeld dat er toestemming moet zijn van degene die de vingerafdrukken geeft. Er staan in die verklaring dus allerlei buitenwettelijke zaken, en dat moet de gemeenteambtenaar niet ondertekenen.

De heer **Anker** (ChristenUnie): Wij hebben allemaal onze zorgen op dit punt. Velen weten de mailbox van de ChristenUnie te vinden. Het gaat mij er nu even niet om wat die actiegroep wel of niet kan doen. We moeten ons focussen op de zorgen die er zijn. Hoe wordt omgegaan met de vingerafdrukken die ik bij de gemeente inlever? Zolang we dat nog niet centraal hebben gedaan, zijn daar wat ons betreft zorgen over. Hoe gaat de staatssecretaris ervoor zorgen dat wij, daar waar mensen ons nu waarschuwen, niet achteraf moeten constateren dat we dingen niet goed geregeld hadden? Dat kan wat mij betreft via een testrit of iets dergelijks, maar we moeten die zorgen in ieder geval wegnemen. Zolang die zorgen er wel zijn, verdwijnt ook steeds meer het draagvlak voor die vingerafdrukken in paspoorten.

Staatssecretaris **Bijleveld-Schouten**: Ik wijs erop dat de vingerafdruk verplicht is volgens Europese regelgeving. De heer Anker zegt dat het draagvlak verdwijnt, maar wij zijn gewoon verplicht om te voldoen aan de regelgeving die er is. Verder hebben wij een aantal dingen gedaan die verder gaan dan in Europees verband gebruikelijk is. Wij hebben nadrukkelijk opleidingen gegeven aan de medewerkers van de uitgevende instanties. Ik heb aandacht besteed aan de nieuwe apparatuur en programmatuur, ook via opleidingen. Wij hebben in de voorwaarden en procedures uitgebreid omschreven hoe je met de aanvragen en uitgaven moet omgaan. Ik heb daarover overigens al drie series Kamervragen, onder anderen van de heer Van Raak, beantwoord. Vanmorgen zijn er antwoorden op Kamervragen van de heer Teeven naar de Kamer gezonden. Het is niet zo dat wij blind zijn, of horende doof voor wat zich in de samenleving afspeelt, maar wij hebben er alles aan gedaan om dit, gegeven dat wat vanuit Europees verband over ons komt, zo goed mogelijk te regelen.

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Complimenten voor de staatssecretaris. Geweldig! Gemeenten moeten hun rug recht houden, ze moeten zich aan de wet houden. Terecht advies: deze brief niet beantwoorden. Maar gemeenten moeten zich aan de wet houden. Dat is een keiharde uitspraak van deze staatssecretaris. Kan zij er ook voor zorgen dat de gemeenten dezelfde rechte rug moeten hebben als het gaat om de opvang van uitgeprocedeerde asielzoekers?

Staatssecretaris **Bijleveld-Schouten**: Ik dank mevrouw Verdonk voor de complimenten op dit punt. Maar zij weet dat dat niet mijn portefeuille is. Ik zal haar vraag doorgeleiden naar de minister die daarover gaat.

Bijleveld-Schouten

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Als de staatssecretaris de gemeenten een brief kan schrijven over dit onderwerp, kan zij het ook over de uitgediende asielzoekers.

Staatssecretaris **Bijleveld-Schouten**: Ik kan brieven schrijven over de onderwerpen die mijn portefeuille raken, en dat doet dit onderwerp niet. Maar ik ben het in zijn algemeenheid wel met u eens dat, waar afspraken worden gemaakt, gemeenten daaraan moeten voldoen.

Mevrouw **Ouwehand** (PvdD): Voorzitter. Ook de Partij voor de Dieren was erg tegen deze paspoortwet, en eerlijk gezegd stellen de antwoorden van de staatssecretaris mij op dit moment niet gerust. Ik hoor haar zeggen dat wij al het mogelijke hebben gedaan om garanties te kunnen bieden. Het gaat er niet om wat zij allemaal doet, het gaat erom of die garantie is te geven of niet. Ik vind dat de staatssecretaris zich te makkelijk achter Europa verschuilt. Nederland is daar onderdeel van. Wanneer komt het moment waarop dit kabinet zegt: met de kennis van nu moeten we concluderen dat de garanties voor de beveiliging niet te geven zijn en dat we af moeten van deze opslag van vingerafdrukken?

Staatssecretaris **Bijleveld-Schouten**: Voorzitter. Deze opslag van vingerafdrukken en andere gegevens is iets wat we al jaren doen. Er is nog nooit een probleem geweest met die decentrale opslag. De discussie bij de Paspoortwet ging over de vraag hoe wij met de centrale opslag van gegevens zouden omgaan. Wat wij hier doen, doen we al jaren op een heel goede en veilige manier in Nederland. Wij hebben daar meer aan gedaan dan in heel Europa is gebeurd. Het enige biometrische gegeven dat nu is toegevoegd, is die vingerafdruk. Alle andere gegevens, zoals de foto, NAW-gegevens, etc. waren daar al opgeslagen. Daar is nog nooit een probleem mee geweest. Ik vind dat het punt van de decentrale opslag wel erg zwaar wordt aangezet. De hele actie gaat eigenlijk over het opslaan van vingerafdrukken, de relatie met de centrale opslag en wat er dan eventueel met die gegevens kan gebeuren. Ook daar hebben we het maximale gedaan om dat zo veilig mogelijk te doen. Ik heb daar wel vertrouwen in. Soms moet je er ook vertrouwen in hebben dat dingen goed gaan.

De heer **Knops** (CDA): Voorzitter. Op het gevaar af dat we het hele paspoortdebat over gaan doen dat vorig jaar aan de orde was, is het toch heel goed dat de staatssecretaris desgevraagd tegen de gemeenten heeft gezegd dat zij daar niet in mee moeten gaan. Gemeentebesturen hebben het al heel druk. We willen overbodige bureaucratie voorkomen. Vergeet niet dat de wetten in dit huis worden gemaakt. Voor zover ik het kan overzien, heeft de Kamer al die argumenten in dat debat ingebracht. Daar is uiteindelijk een wet uit voortgekomen die de gemeente simpelweg heeft uit te voeren. Ik heb dan ook nog maar één vraag aan de staatssecretaris. Zijn er na het debat dat wij ruim een jaar geleden hadden, nieuwe feiten of argumenten op tafel gekomen die rechtvaardigen dat er onrust of gebrek aan draagvlak zou zijn?

Staatssecretaris **Bijleveld-Schouten**: Het antwoord op die vraag is klip-en-klaar: nee.

□

De **voorzitter**: Ik dank de staatssecretaris voor haar antwoorden.

Ik deel aan de Kamer mee dat de volgende leden zich hebben afgemeld:

Bouchibti, Heerts, Blom, Çörüz, Van Raak en Hamer;

Biskop, de gehele week.

Deze mededeling wordt voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: Op de tafel van de Griffier ligt een lijst van ingekomen stukken. Op die lijst staan voorstellen voor de behandeling van deze stukken. Als voor het einde van de vergadering daartegen geen bezwaar is gemaakt, neem ik aan dat daarmee wordt ingestemd.